

PERHETYÖN PERHONEN

Työkirja perhetyön ja
perhekuntoutuksen
toimijoille

Koottu Pohjois-Savon LAPE-hankkeen Monitoimijaisen perhetyön ja
perhekuntoutuksen yhteiskehittämisen tuloksena joulukuussa 2018

SISÄLLYS

JOHDANTO	2
1 PERHETYÖ JA PERHEKUNTOUTUS POHJOIS-SAVOSSA YHTEISKEHITTÄMISPÄIVIEN JÄSENTÄMÄNÄ.....	3
2 LAPSIKESKEISYYS JA KOKO PERHEEN KUNTOUTTAMINEN	4
2.1 Keinoja lapsikeskeiseen työskentelyyn.....	4
2.2 Koko perheen kuntouttaminen	8
3 MONITOIMIJAINEN YHTEISTYÖ JA ARVIOINTI PERHETYÖSSÄ JA PERHEKUNTOUTUKSESSA.....	10
3.1 Monitoimijaisen perhetyön pilotointi.....	12
4 PERHETYÖN PORRASTEISUUS JA SISÄLLÖT.....	14
5 PERHETYÖN JA PERHEKUNTOUTUKSEN SISÄLTÖELEMENTIT	16
6 LASTENSUOJELUN MONITOIMIJAISEN PERHETYÖN JA SOSIAALITYÖN PROSESSIKUVAUS.....	19
7 LOPUKSI.....	19
LÄHTEET.....	20

JOHDANTO

Tämä työkirja on tarkoitettu perhetyöntekijöille ja sosiaalityöntekijöille sekä kaikille lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville tahoille. Työkirja on koottu perhetyön ja perhekuntoutuksen yhteiskehittämispäivistä ja päivien tuotoksista. Yhteiskehittämispäivät pidettiin vuosina 2016-2018 ja niihin osallistui sosiaalialan, terveydenhuollon, sijaishuollon, koulun ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia ja esimiehiä, kokemusasiantuntijoita sekä kehittäjiä, kouluttajia, tutkijoita ja opiskelijoita. Lisäksi työkirjaan on nostettu juuri valmistuneen valtakunnallisen Perhetyön porrasteisuus -työryhmän ehdotuksia sovellettavaksi Pohjois-Savon perhetyön palvelukuvauksiin.

Kehittämistyö on ollut osa Pohjois-Savon Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma LAPEN lastensuojelun kehittämistyötä (Pohjois-Savon YHDESSÄ!-ohjelma). Kokonaisuus toteutettiin yhteistyössä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (ISO) ja Kuopion kaupungin kanssa.

Työn tukena oli Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisema mallinnusraportti ”Lapsikeskeinen suojelu ja perheen toimijuuden tukeminen lastensuojelun perhetyössä ja perhekuntoutuksessa” vuodelta 2016. Kehittämistyö rakennettiin mallinnuksessa nostettujen teemojen, eli lapsikeskeisyyden, kuntoutuksellisuuden, monitoimijaisuuden ja perhetyön sisältöelementtien ympärille.

Kehittämistyö jaksotettiin prosessimaisesti eteneviin yhteiskehittämispäiviin, joiden tarkoituksena oli lähestyä aina kutakin teemaa tietyistä näkökulmasta. Yhteiskehittämispäivät sisälsivät aina alustuspuheenvuoroja ja Learning café -työskentelyä valitusta teemasta.

Yhteiskehittämispäivien lisäksi Pohjois-Savossa kokeiltiin monitoimijaista perhetyötä lastensuojelussa viidellä paikkakunnalla. Kokeilujen tuloksia ja havaintoja on nostettu tähän työkirjaan.

Kaikki yhteiskehittämispäivien puheenvuorojen esitykset löytyvät Pohjois-Savon LAPE-sivuilta lastensuojelun perhetyön ja perhekuntoutuksen osiosta.

Lämmin kiitos kaikille mukana olleille!

Kuopiossa 20.12.2018

Päivi Malinen

erityisasiantuntija, sosiaalityö, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO

Laura Nyyssönen

lastensuojelun kehittämisasiantuntija, YHDESSÄ!-hanke, Kuopion kaupungin osatoteutus

1 PERHETYÖ JA PERHEKUNTOUTUS POHJOIS-SAVOSSA YHTEISKEHITTÄMISPÄIVIEN JÄSENTÄMÄNÄ

Ennen varsinaisen LAPE-ohjelman alkua, 12.9.2016 ISO ja THL kutsuivat Kuopioon lastensuojelun oppimisverkostotapaamiseen ISON toiminta-alueen maakuntien (Kainuu, Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala) lastensuojelun ja yhteistyökumppaneiden toimijoita kuulemaan LAPEen suunnitelluista lastensuojelun kehittämisteemoista. Tapaamisessa hahmoteltiin ylimaakunnallisten lastensuojelun oppimisverkostotapaamisten järjestämistä LAPE-ohjelman ajalle.

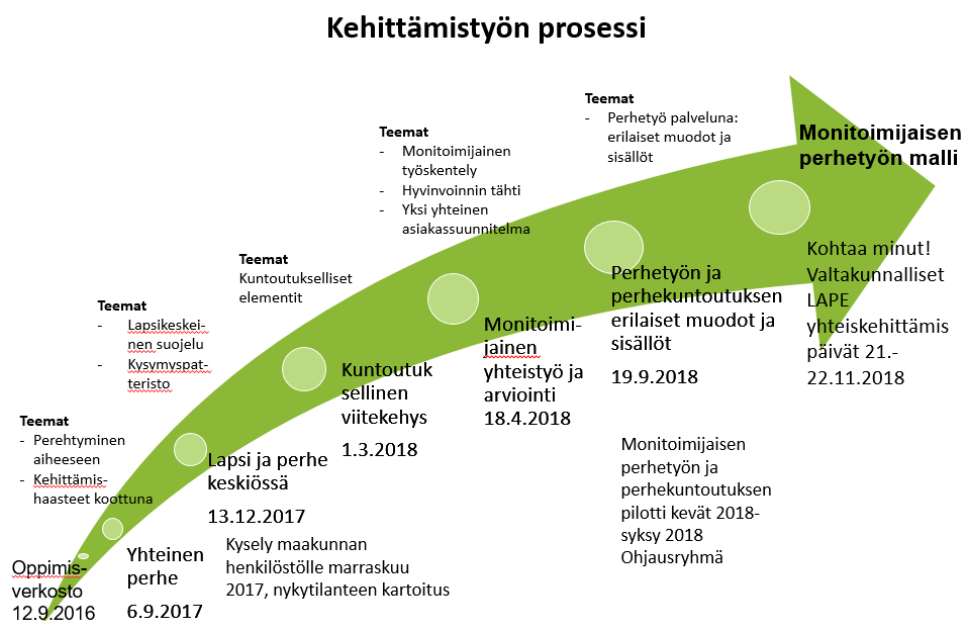
Ensimmäinen ylimaakunnallinen yhteiskehittämispäivä oli 6.9.2017. Päivässä pureuduttiin perhetyön mallinnusraporttiin, sen esiin nostamiin kehittämisteemoihin ja työn onnistumisen edellytyksiin neljän maakunnan työntekijöiden voimin. Tämän jälkeen sovittiin Pohjois-Savon omasta perhetyön ja perhekuntoutuksen yhteiskehittämisprosessista, jossa jatkettaisiin maakunnallista kehittämistyötä.

Ensimmäinen Pohjois-Savon oma yhteiskehittämispäivä pidettiin 13.12.2017. Päivän teemana oli ”Lapsi ja perhe keskiössä” ja sen aikana paneuduttiin lapsikeskeisen suojelun sisältöihin ja lasta näkyväksi tekevään työskentelyotteeseen. Seuraava yhteiskehittämispäivä oli 1.3.2018, jossa keskityttiin kuntoutukselliseen viitekehykseen ja kuntoutuksellisiin elementteihin omassa työssä.

Laajemman kohderyhmän yhteiskehittämispäivä toteutettiin 18.4.2018, jonka teemana oli monitoimijainen yhteistyö ja arviointi. Päivässä tutustuttiin monitoimijaisen työskentelyn elementteihin ja sen tueksi kehitettyihin työvälineisiin; Hyvinvoinnin tähteen ja yhteiseen asiakassuunnitelmaan.

Seuraava yhteiskehittämispäivä pidettiin 19.9.2018 ja tuolloin keskityttiin perhetyön ja perhekuntoutuksen erilaisiin muotoihin ja sisältöihin mallinnusraporttien sisältöelementtien ja lakisääteisten perhetyön muotojen avulla työtä peilaten.

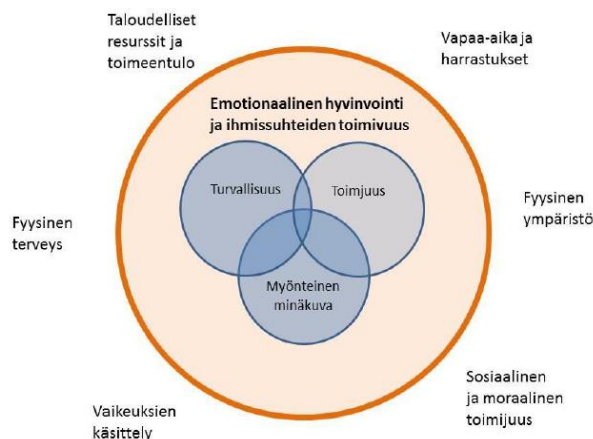
Yhteiskehittämisprosessi päättyi 21.-22.11.2018 valtakunnallisina toteutettuihin lastensuojelun avohuollon yhteiskehittämispäiviin. Näiden teemana oli osallisuuden ja monitoimijaisuuden vahvistaminen lastensuojelun avohuollossa.

Kuva 1. Kehittämistyön prosessi

2 LAPSIKESKEISYYS JA KOKO PERHEEN KUNTOUTTAMINEN

Lasten hyvinvoinnin kannalta keskeisimmät asiat perhetyössä ovat lapsikeskeinen työskentely ja koko perheen kuntouttaminen. Alla olevaan kuvaan on koottu lasten näkemyksiä heille tärkeistä asioista (Alatalo ym. 2017). Perhetyössä toimitaan näiden teemojen ympärillä lasten ja perheiden kanssa.

Kuvio: Fattore, Mason & Watson 2009, suom. Petrelius, Tulensalo, Jaakola & Hietamäki 2016

Kuva 2. Lapsen hyvinvoinnin malli (Fattore, Mason & Watson 2009)

2.1 Keinoja lapsikeskeiseen työskentelyyn

Lapsen osallisuus

Perhetyössä lapsen osallisuuden vahvistamiseen on useita keinoja. On tärkeää tehdä lapsi näkyväksi niin lapselle itselleen, hänen vanhemmilleen kuin läheisille. Työntekijänä lasta voi tehdä näkyväksi läpi asiakasprosessin, esimerkiksi kirjauksissa ja kalenteroinnissa.

Työryhmä 1: LAPSEN OSALLISUUS

Millaisin konkreettisin keinoin lapsi voidaan tehdä näkyväksi työskentelyssä?
Kuinka työskentely voidaan suunnitella ja toteuttaa, jotta lapsen osallisuus toteutuu?

- Tapaamiset lasten kanssa, yhdessä tekeminen, kuunteleminen ja lapseen katsominen
- Asenne, kunnioitus, ja lapsi keskiössä
- Puheen kääntäminen lapseen sekä lapsella tunne vaikuttamisen mahdollisuudesta
- Tutustumiselle aikaa sopivassa paikassa. Luovuutta tapaamisten järjestämiseen
- Suunnitelmallisuus, toiminnallisuus, sanottaminen, myönteinen palaute
- Lapsen näkyminen kirjauksissa
- Kalenterointi, aikaa lapsen tapaamiseen!

- Välineet: lapsen elämäntarina, valokuvat, leikit, Timetimer

Vinkkejä:

www.koskeverkko.fi/wp-content/uploads/2014/02/AikuisenOpas.pdf

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat>

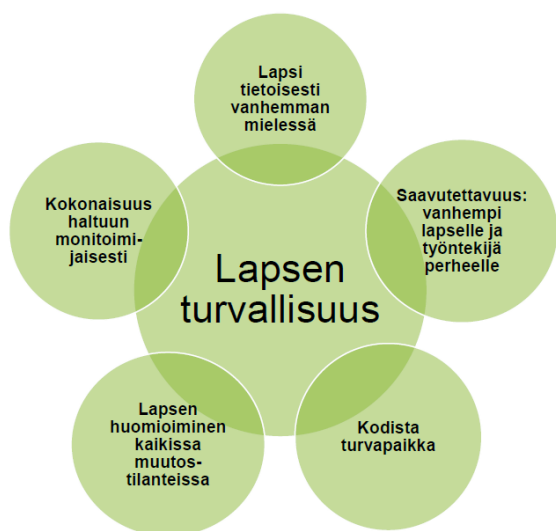
Kuva 3. Työpajakooste 13.12.2017
lapsen osallisuuden keinoista

Lapsen turvallisuutta vahvistava työskentely

Turvallisuuden tunne on yksi lapselle tärkeimmistä hyvän kasvun ja kehityksen edellytyksistä. Perheen muutostilanteissa lapsen turvallisuus vahvistuu etenkin turvallisten rutiinien, saavutettavuuden ja tavoitteiden asettamisen kautta. Perhetyö auttaa vanhempaa toimimaan lapsen kannalta turvallisesti.

Työryhmä 2: LAPSEN TURVALLISUUTTA VAHVISTAVA TYÖSKENTELY

Kuinka perhetyö tukee sekä turvaa lasta erilaisissa muutostilanteissa?
Miten vanhemman tulisi toimia arjessa, että hän tukisi lapsen turvallisuutta?

Keinot

Rutiinit
Sanoittaminen, kuvakortit apuna
Rajat ja säännöt, suhteutetut tavoitteet
Toimintaohjeet turvallisuuden luomiseksi (esim. turvallisuus-suunnitelma)
Aikaa tutustumiselle uuteen työntekijään
Lapsen ajatusten, kokemusten ja toiveiden kuunteleminen ja huomioiminen

Kuva 4. Työpajakooste
13.12.2017 lapsen
turvallisuutta vahvis-
tavasta työskentelystä

Lapsen myönteisen minäkuvan tukeminen

Myönteinen minäkuva luo pohjan tasapanoiselle lapsen psyyken kehitykselle. Perhetyössä voidaan vahvistaa lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä suorassa vuorovaikutuksessa lapsen kanssa että välillisesti lapsen läheisten kanssa työskenneltäessä. Lapsen kanssa voi esimerkiksi keskustella myönteisistä asioista, mistä lapsi niitä huomaa ja miltä se tuntuu.

Työryhmä 3: LAPSEN MYÖNTEISEN MINÄKUVAN TUKEMINEN

Kuinka lapsen havainnot, kokemukset, tunteet ja toiveet tulevat käsitellyksi asiakkuuden eri vaiheissa systemaattisesti?
Miten vertaisten ja yhteisön tuki (esim. harrastukset, lasten ryhmätoiminta) voivat vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa?

Työskentely lapsen näkökulmasta

Lapsen kuuleminen siellä missä hän on
Lapsen näkyväksi tekeminen, lapsi tietoisesti vanhemman mielessä
Puhutaan vanhemmalle ja läheisille, miten osoittaa lapselle rakkautta ja välittämistä
Lapsi näkyväksi dokumentoinnissa
Lapsen näkemys osattava suhteuttaa kokonaiskuvaan

Myönteisen minäkuvan vahvistaminen

Huomataan hyvä lapsessa
Sanotaan ääneen hyvä lapsessa sekä vanhemmassa
Vastuuta lapselle kehitystaso huomioiden
Otetaan ja autetaan vanhemmat mukaan lapsen huomioimiseen

Keinot

Säännöllinen seuranta ja kyselyt
Riittävästi tapaamisia
Ks. Päivi Petreliuksen diat nro 18
Vertaistukiryhmät (eroryhmät lapsille)
Harrastukset

Kuva 5. Työpajakooste
13.12.2017 lapsen myönteisen
minäkuvan tukemisesta

Lapsen toimijuus ja lapsilähtöinen vanhempien tukeminen

Systeemisen lähestymistavan mukaan ongelmat ratkeavat siinä ihmissuhteiden järjestelmässä ja ympäristössä, missä ne ovat syntyneetkin. Perhetyössä on tärkeää tunnistaa ongelmien taustalla olevat merkitykset ja tunteet ja auttaa vanhempia korjaamaan perheenjäsenten välisiä suhteita.

Työryhmä 4: LAPSEN TOIMIJUUS JA LAPSilÄHTÖISEN VANHEMPIEN TUKEMISEN VAHVISTAMINEN
Miten voidaan tukea lapsen suhteita hänestä huolta pitäviin aikuisiin ja muihin tärkeisiin läheisiin?
Miten tuemme vanhempia ottamaan huomioon lapsen itsensä esille tuomat kokemukset ja konkreettiset asiat perhetyön työskentelyssä?

- Keinot tukea toimijuutta:
 - Kysytään lapselta ja sanoitetaan apuna
 - Lapsi ja vanhemmat laativat yhdessä pelisääntöjä
 - Kuuntelemisen taito kaikkien kohdalla tärkeää
- Keinot tukea lapsen läheisiä suhteita:
 - Perhetyöntekijä linkkinä lapselle tärkeisiin ihmisiin
 - Tuetaan vanhempia pitämään lapsen mieltä mielessä
 - Teknologian hyödyntäminen

Menetelmät

Verkostokartta (erityisesti lapsen näkökulmasta)
Nallekortit
Valovoima-peli
Sadutus
Kuvat jne.

Erityishuomio vauvoihin!
Monimuotoiset perheet!

Kuva 6. Työpajakooste
13.12.2017 lapsen
toimijuuden ja
vanhempien tukemisen
vahvistamisesta

Suhdeperustaisuus

Vaikuttavaa perhetyötä ei voi tehdä ilman toimivaa asiakassuhdetta. Hyvän asiakassuhteen kehittymiseen tarvitaan kiireettömyyttä ja suunnitelmallisuutta. Vaikuttavuus syntyy siitä, että perhe voi luottaa tuen jatkuvuuteen ja pysyvyyteen riittävän kauan.

Työryhmä 5: SUHDEPERUSTAISUUS

Mitkä tekijät edistävät hyvän asiakassuhteen syntymistä?

Miten voimme huolehtia perhetyössä työskentelysuhteen pysyvyydestä ja jatkumollisuudesta?

Hyvä asiakassuhde

Avoimuus
Rehellisyys
Kunnioitus
Luottamus
Kokemus kuulluksi
tulemisesta

Positiivisuus
Kiireettömyys
Tiiviys

Dialoginen
tasavertaisuus
Yhteinen tavoitteen
asettaminen,
arviointi ja yhteinen
ymmärrys
Ihmissuhdetyö ja
tuntemus

Keinot

Koollekutsumisen kulttuuri
Saattaen vaihtaminen
Oma työntekijä – malli
Työyhteisö ja verkosto – ajantasalla työskentelystä ja perheen tilanteesta

Kuva 7. Työpajakooste
13.12.2017 suhde-
perustaisuuden vahvistamisesta

Yhteinen työskentely lapsen ja perheen kanssa

Monitoimijaisuudella tarkoitetaan sitä, että asiakkaan kokemustieto nostetaan tietoisesti ammattilaisten tuottaman tiedon rinnalle ja huomioidaan tasavertaisesti työskentelyssä. Perhetyö on työtä verkostoissa ja kuroo tietoa kasaan kaikilta niiltä, jotka lapsen ja perheen kanssa toimivat. Yhteinen asiakassuunnitelma on konkreettinen väline monitoimijaisessa yhteistyössä ja arvioinnissa.

Monitoimijaisesta yhteistyöstä ja arvioinnista kerrotaan lisää kappaleessa 3.

Työryhmä 6: MONITOIMIJAINEN TYÖSKENTELY
Millä keinoin saamme työskentelyn avoimeksi ja yhteistyötä kehittäväksi monitoimijaisessa verkostossa?
Millaisia hyviä kokemuksia monitoimijaisesta yhteistyöstä on?

- **ASIAKAS NÄHDÄÄN TOIMIJANA**
 - Asiakkaan näkemykset esille
 - Asiakkaan vastuuttaminen ja sitoutuminen yhteiseen työskentelyyn
 - Kunnioittava kohtaaminen, aina löytyy jotakin hyvää tilanteesta
 - Yhdessä toimimista arjessa
- **TOIMIVA VUOROVAIKUTUS**
 - Kaikkien ääni esille, arvostus toisen työtä kohtaan
 - Avoimuus, joustavuus, kiireettömyys
 - Tiedon jakaminen ja siirto
 - Lapsen kohtaaminen

KEINOT
Palaverit asiakaslähtöisiksi
Asiakkaan verkoston ja käsitteiden auki kirjoittaminen
Selkeä työnjako ja ymmärrys kunkin vastuista
Palvelujen priorisointi ja palveluohjauksellinen työote
Jalkautuminen, parityö
Yhteinen tietojärjestelmä

Kuva 8. Työpajakooste 13.12.2017 osallisuudesta monitoimijaisessa työskentelyssä

2.2 Koko perheen kuntouttaminen

Perhetyötä ei ole aiemmin osattu tunnistaa kuntouttavaksi työmuodoksi, vaikka työskentely on laaja-alaista ja arkeen kiinnittyvää muutostyötä. Kuntoutus mielletään helposti esimerkiksi erilliseksi terveydenhuollon palveluksi eikä luontevaksi osaksi perhetyöntekijän omaa arkista muutostyötä. Kuntoutuksellisen ajattelun tulee olla kokonaisvaltaisesti läsnä lapsen ja vanhempien kanssa työskennellessä.

Työryhmä 1: KUNTOUTUKSELLINEN OTE OMASSA TYÖSSÄ Mitä kuntoutuksellinen työote tarkoittaa omassa työssäni? Miten kuntoutuksellisen työotteen tulisi näkyä lasten kanssa toimiessa?		
Arkea tukevaa työskentelyä	Oma työtap / asenne	Lapsen osallisuuden tukeminen
Yhdessä kulkemista ja tekemistä	Pitkäjänteinen, sinnikäs, motivoiva	Lapsi muutakin kuin diagnoosi
Yhdessä asetettuja tavoitteita ja niiden tarkastelua säännöllisesti	Käytännönläheinen ja toiminnallinen	Lapsilähtöinen rakenne: tavoitteet, työskentely ja välineet suunnitellaan lapsen kanssa
Pieniä, arkisia asioita	Voimavarakeskeinen	Ikätasoinen työskentely
Asioiden mallintaminen	Ei puolesta tekemistä	Huomioidaan lapsen toiveet ja kertoma
Koko perhe mukana työskentelyssä	Rehellinen, utelias ja nöyrä	Turvallinen tila/tunne työskentelyyn
Sosiaalinen kuntoutus	Verkostoituminen	Vauvojen ja vammaisten lasten huomiointi
Asiakkaan ymmärryksen lisääminen tilanteesta	Omien rajojen tunnistaminen	Keinoja: erilaiset kortit, sadut, selkeät vastuut ja työnjako, kanavat keneltä kysyä apua
Vanhemmille tietoa arkeen kuinka voi tukea lapsen kuntoutumisessa Ongelmien ylisukupolvisuuden työstäminen		

Kuva 9.
Työpajakooste
1.3.2018
kuntoutukselli-
sesta otteesta

Kuntoutus monitoimijaisena yhteistyönä

Perheenjäsenet voivat olla asiakkaina eri kuntoutuspalveluissa, jolloin tarvitaan yhteensovittavaa työskentelyä. Perheen kokonaisuuden kannalta on keskeistä, että toimijat keskustelevat keskenään ja rakentavat yhdessä ymmärrystä tavoitteista ja keinoista, joilla pyritään muutokseen.

Työryhmä 2: KUNTOUTUS MONITOIMIJAJAISENA YHTEISTYÖNÄ Miten hyödynnän kuntoutuksessa monitoimijaisesta verkostoa? Kuinka yhteistä arviointia kuntoutuksessa tulisi tehdä?

Monitoimijaisen verkoston hyödyntäminen

- Oman ymmärryksen lisääminen perheestä verkoston avulla
- Asiakkaan omat kokemukset esille
- Työparityöskentely eri organisaatioista
- Konsultaatio ilman verkostopalaveria
- Yhteinen verkostopalaveri
- Verkostosta rinnalle kulkija läpi prosessin, etenkin lapsille
- Lähiverkostojen voimavarojen hyödyntäminen
- Vertaistuen ja 3.sektorin mahdollisuudet

Yhteinen arviointi

Ei arvioida asiakasta vaan yhdessä tehtyä työtä
Asiakkaiden luonnollisessa ympäristössä tapahtuvaa
Yhteiset tavoitteet ja tapaamiset
Selkeät työnjaot
Asiakkaan aktiivisuuden tukeminen
Järjestelmät ja kirjaamiset yhtenäisiksi
Arvostava asenne toisen työhön
Parempi termi palaute, yhteenveto tai "missä mennään"?

Kuva 10. Työpaja-
kooste 1.3.2018
kuntoutuksen
monitoimijaisesta
yhteistyöstä

Muutos kuntoutusprosessissa

Muutos vaatii asiakkaalta aitoa halua ja sitoutumista. Tavoitteita ei voi asettaa ulkopuolelta vaan työntekijältä edellytetään kykyä auttaa asiakasta löytämään omat muutostarpeensa. Perhetyössä on tärkeää nostaa esille kaikenlaiset onnistumiset ja samalla edetä perheenjäsenten kanssa pienin askelin eteenpäin.

Kuva 11.
Työpajakooste
1.3.2018
muutoksesta
kuntoutus-
prosessissa

Käytännön esimerkkejä

Toiminnallisuus on perhetyössä ja kuntoutuksessa yhteinen ja olennainen työtap. Kuntoutuminen voi tapahtua eri perheenjäsenillä eri aikaisesti. On tärkeää ymmärtää, että kuntoutuminen on pitkäaikainen prosessi, jossa voi tulla myös takapakkia. Vertaistuen mahdollisuudet osana kuntoutusta on hyvä muistaa. Perhetyössä voidaan järjestää myös ryhmä- ja vertaistukitoimintaa.

Työryhmä 4: HYVÄT KÄYTÄNNÖT JA KOKEMUKSET
Kertokaa hyviä kokemuksia vaikuttavista kuntoutuskäytännöistä ja -menetelmistä.

Monitoimijaisen verkoston hyödyntäminen

- Kuntoutus nähdään prosessina
- Tiivis työskentely luo luottamusta
- Vaalitaan jatkuvuutta ja pysyvyyttä
- Työskentelyssä korostuu toiminnallisuus
- Vaikuttavuus lisääntyy jalkautuvan työn kautta
- Kehitysvammaisten lasten kanssa tehtävä monitoimijainen työ (esim. Vaalijala)

Kuva 12. Työpajakooste 1.3.2018 kuntoutuksen hyvistä käytännöistä

Kuva 13. Työpajakooste 1.3.2018 vertaistuen ym. käytännön esimerkeistä

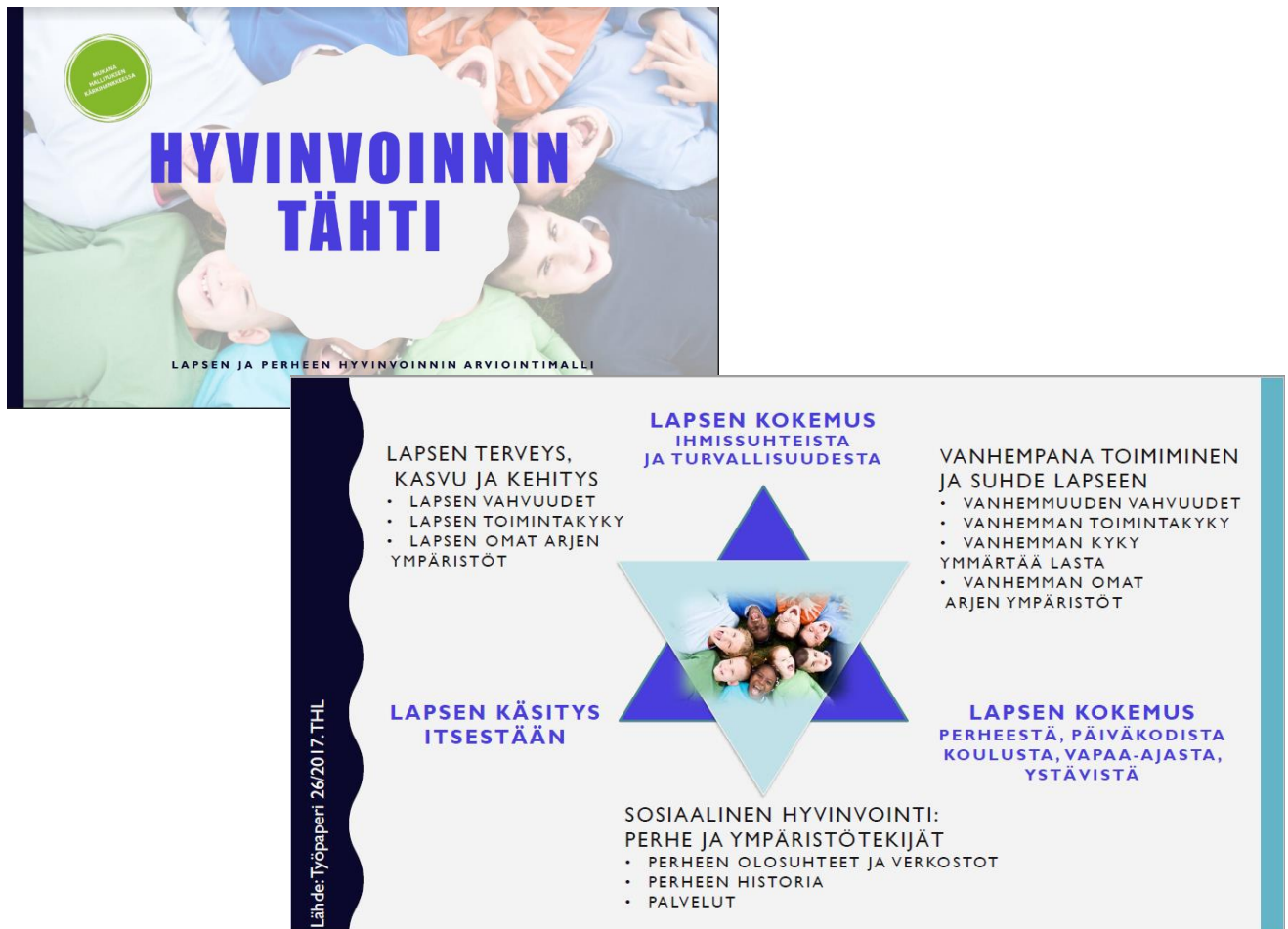

3 MONITOIMIJAINEN YHTEISTYÖ JA ARVIOINTI PERHETYÖSSÄ JA PERHEKUNTOUTUKSESSA

Monen toimijan yhteisessä työskentelyssä on olennaisinta yhteisen ymmärryksen muodostaminen ja sen tueksi on LAPE-hankkeen aikana kehitetty jo aiemmin mainitusta lapsen hyvinvoinnin mallista (kuva 2) savolainen Hyvinvoinnin tähti.

Hyvinvoinnin tähden sakaroihin on koottu arviointia tukevia teemoja kahdesta näkökulmasta. Tummansinisen kolmion kärjet nostavat esiin lapsen oman kokemusmaailman ja niitä asioita, joita on tärkeää kysyä lapselta itseltään, hänen näkökulmastaan ja ottaa näin saatu tieto työskentelyn lähtökohdaksi. Näitä teemoja ovat lapsen käsitys itsestään, lapsen kokemus ihmissuhteista ja turvallisuudesta sekä lapsen kokemus perheestä, päiväkodista, koulusta, vapaa-ajasta ja ystävistä.

Vaaleansinisen kolmion kärjet jäsentävät ammattilaisille lapsen hyvinvoinnin rakentumisen osa-alueita ja nostavat esille asioita, joita koko perheen osalta on hyvä tarkastella. Näitä teemoja ovat lapsen terveyteen, kasvuun ja kehitykseen liittyvät tekijät, vanhempana toimimiseen ja vanhempi-lapsi-suhteeseen liittyvät tekijät sekä sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvät perhe- ja ympäristötekijät.

Kuva 14. Hyvinvoinnin tähti

Monitoimijaisen työskentelyn tavoitteena on lisätä yhteistä ymmärrystä ja kokonaisvaltaista käsitystä lapsen ja perheen tilanteesta. Asiakkaan kanssa yhdessä selvitetty tuen tarve, tavoite ja keinot varmistavat sopivan ja oikea-aikaisen tuen. Näin useisiin selvityksiin ja arviointeihin ei hukata aikaa.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma
KALLIOSEURAN KÄSIKIRJA
KOHTI MONITOIMIJAISTA YHTEISTYÖTÄ JA ARVIOINTIA 18.4.2018
 Monitoimijaisen arvioinnin kehittämisajatuksia palautekyselyn pohjalta

Mitä kehitettävää monitoimijaisessa arvioinnissa on? Yhteistyö: Eri toimijoiden ymmärryksen lisääminen toistensa työnkuvasta ja työtavoista. Tiedonsiirto: Avoin työskentely, jossa tieto liikkuu taholta toiselle. Arvostus: Jokaisen tahon arvostaminen yhteisessä työskentelyssä. Asiakaslähtöinen työote: Lasten, nuorten ja perheiden näkemykset esille. Johto mukaan kehittämiseen: Johdon sitouttaminen ja motivointi yhteiseen kehittämiseen.	Millaista tukea monitoimijaisen arvioinnin kehittämiseen toivotaan? Yhteisiä keskusteluja, koulutuksia ja seminaareja. Olemassa olevan tiedon hyödyntämistä, tietoa käytännön kokemuksista. Yhteisesti sovittuja toimintatapoja, työvälineitä, malleja ja pohjia. Tukea omalta esimieheltä. Johto ottaa myös vastuuta kehittämisestä sekä mallin toimintaan saattamisesta. Rakenteet tukemaan prosessien ja arvioinnin toteutumista sekä kehittämistä
---	---

Koonnut Satu Korhonen 2018

Kuva 15. Yhteiskehittämispäivään 18.4.2018 osallistuneiden kehittämisajatuksia monitoimijaisesta arvioinnista.

Lähteenä hyödynnetty: Työpaperi 26/2017. THL. YHDESSÄ! Pohjois-Savo lapsi ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE

KOHTAAMINEN

- Luottamus
- Turvallisuus
- Voimaantuminen
- Kuulluksi tuleminen

ASENNE

- Osaamisen ja asian tuntemuksen yhdistäminen
- Jaettu ymmärrys
- Samansuuntainen toiminta

TYÖKALUT

- Yhteisesti jaettu viitekehys: Hyvinvoinnin tähti
- Kutsukäytäntö
- Voimaannuttava arviointi (lomakkeet, runko)
- Yksi yhteinen asiakassuunnitelma
- Työskentelyn arviointi (hyöty ja onnistuminen)

RAKENTEET

- Yhdyshenkilömalli
- Osaamisen / resurssien ohjaamisen malli
- Palveluohjaus

- Osaaminen
- Johtaminen
- Tietojärjestelmät
- Tilat

Kuva 16. Monitoimijaisen työskentelyn elementit (www.lapepohjoissavo.fi)

3.1 Monitoimijaisen perhetyön pilotointi

LAPE-hankkeen aikana pilotoitiin monitoimijaista yhteistyötä ja arviointia Pohjois-Savon viiden kunnan/kuntayhtymän (Kiuruvesi, Siilinjärvi, Kuopio, Varkaus ja Joroinen) lastensuojelun perhetyössä ja sosiaalityössä. Pilotointi rakentui kolmesta osiosta:

- vastuutiimi kokoaa yhteen perheen ja ammattilaiset
- yhteinen asiakassuunnitelmaseurannan ja arvioinnin välineenä
- lapsen hyvinvoinnin viitekehys ja apukysymykset lapsen ja perheen kanssa työskennellessä

Vastuutiimi on lapsi- ja perhekohtainen, jonka toimijoina ovat perhe, ammattilaiset ja muut mahdolliset toimijat. Sama, pysyvä tiimi arvioi ja ohjaa työskentelyä ja vastaa lapsen asiakkuuden kokonaisuudesta. Yhteiseen asiakassuunnitelmaan kirjataan lapsen ja perheen nykytilanne ja kootaan yhteen toimialakohtaiset palvelusuunnitelmat, tavoitteet ja seuranta. Lapsen hyvinvoinnin viitekehys ohjaa kaikkea työskentelyä: lapsen kanssa työskennellessä, vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa sekä vastuutiimin arvioidessa lapsen tilannetta.

Pilotointiin osallistuneet työntekijät keräsivät suullista palautetta asiakkailta. Asiakkaat kokivat, että perheen tuen tarpeet sekä työskentelyn tavoitteet selkiintyivät vanhemmille aiempaa paremmin. Asiakkaat toivat esille, että lasten asioiden hoitamisessa vähemmän mukana ollut vanhempi sai yhteistyöneuvottelussa tietoa viranomaisilta muiden perheenjäsenten tilanteesta. Pilotoinnin aikana eri viranomaisten toiminta selkiytyi vanhemmille. Perheen tilanne tuli yhdellä kertaa selvitettyä usealle eri viranomaiselle, minkä vanhemmat kokivat helpottavana.

Pilotointiin osallistuneiden työntekijöiden mukaan monitoimijaisessa työskentelyssä lasten ja vanhempien vahvuudet tulivat esille perheelle sekä eri viranomaisille entistä paremmin. Myös huolet ja tavoitteet sekä asiakkuuden edellytykset selkiintyivät toimijoille. Yhteistyöneuvottelussa koko verkosto saa saman tiedon samanlaisena ja samaan aikaan, mikä tukee aidon yhteisen käsityksen syntymistä lapsen ja perheen tilanteesta. Työskentely on verkostolle ja perheelle läpinäkyvää; tiedetään mitä kukakin tekee ja voidaan siten välttyä päällekkäisen työn tekemiseltä.

Perheen kannalta hyötynä nousivat esiin eri tahojen kanssa käytyjen palaverien väheneminen ja tuen saaminen koordinoitummin ja ikään kuin ”yhtenä pakettina” ilman tarvetta asioida eri virastoissa. Perhetyön näkökulmasta oli tärkeää, että perhetyön rooli perheen kanssa työskentelyssä selkiintyi ja toisilta viranomaisilta saatua tietoa pystyi hyödyntämään paremmin. Työntekijät kokivat, että lapsi oli keskustelun keskiössä.

Yhteistyöneuvottelu-pohja

YHTEISTYÖNEUVOTTELU

12.03.2018

LAPSEN, NUOREN JA/TAI PERHEEN PERUSTIEDOT, HUOLTAJAT

NEUVOTTELUUN OSALLISTUJAT, YHTEYSTIEDOT (työntekijän rooli -miksi on paikalla?)

NYKYTILANNE / TÄMÄN HETKINEN TILANNE (kaikkien osallistujien näkemys tilanteesta, lapsen liittyvä huoli määritellään yhdessä konkreettisesti, lapsen ja perheen voimavarat, lapsen ja perheen käytössä olevat palvelut, tieto eri alakohtaisista suunnitelmista, mistä palvelusta lapsi ja perhe ovat hyötynneet)

TAVOITTEET (mitä konkreettisia muutoksia lapsen/perheen arkeen tavoitellaan; lapsen tavoitteet, perheen tavoitteet sekä työntekijöiden tavoitteet)

TYÖSKENTELYSUUNNITELMA (Kuka tekee, mitä tekee, milloin tehdään? Lapsi, perhe sekä työntekijät. Mitä palveluja, millä aikataululla. Palvelujen vastuuhenkilö)

ARVIOINTI (Mitä konkreettisesti arvioidaan, kuka arvioi, miten arvioi, milloin arvioidaan (lapsi, perhe sekä työntekijät))

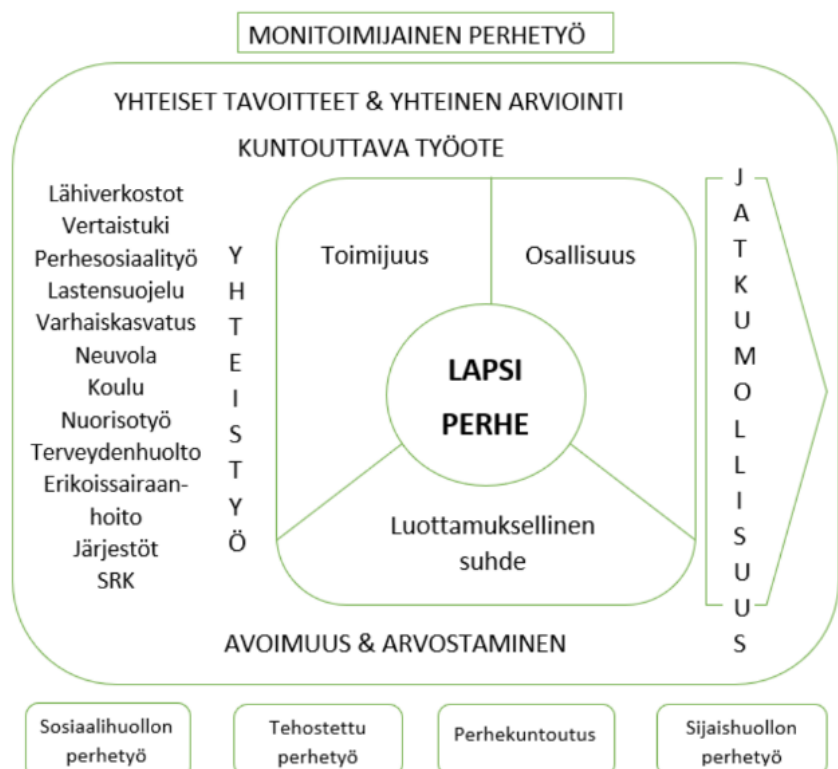
SEURAAVA TAPAAMINEN

pvm: _____ klo: _____
paikka: _____
osallistujat: _____

Kuva 17. Hankkeessa tuotettu yhteistyöneuvottelupohja (Taustalla STM:n Yksi lapsi, yhteinen suunnitelma-raportti sekä Tampereella lastenpsykiatrian ja lastensuojelun yhteistyönä kehitetty yhteistyöneuvottelulomake. Muokanneet YHDESSÄ!-hankkeessa Heini Paterno ja Laura Nyssönen)

Monitoimijaisen perhetyön mallin tuotti osana YAMK-opinnäytetyötään Satu Korhonen, joka oli mukana koko yhteiskehittämisen prosessin ajan. Malli kokoaa monitoimijaisen perhetyön toimijat ja Lapsen hyvinvoinnin mallin (kuva 2) mukaiset elementit, jotka tulee huomioida monitoimijaisessa työskentelyssä.

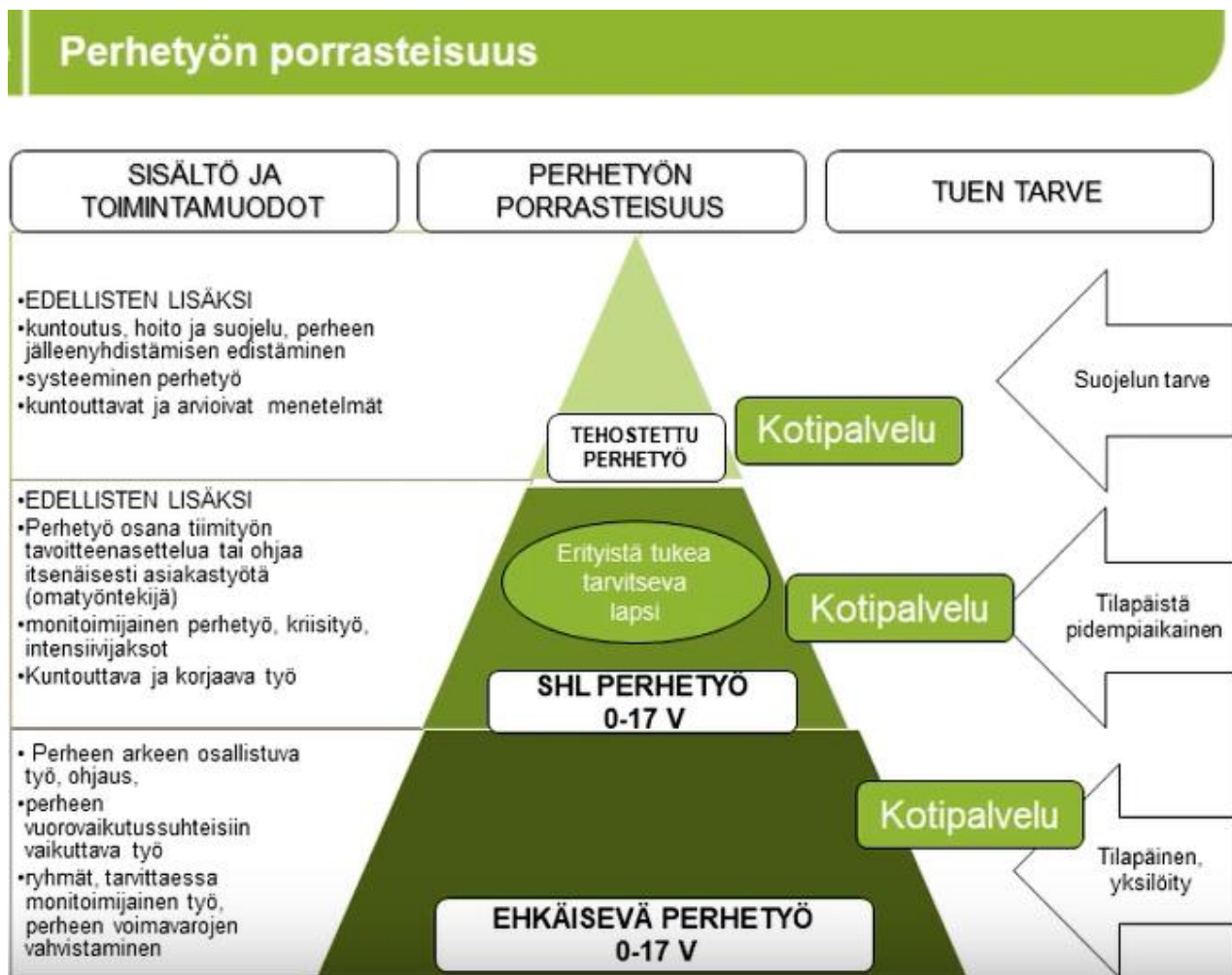
Kuva 18. Monitoimijaisen perhetyön malli

4 PERHETYÖN PORRASTEISUUS JA SISÄLLÖT

Perhetyön tilannetta selvitettiin valtakunnallisessa LAPE-hankkeessa syksyllä 2018 ja sen tulosten mukaan perhetyön palvelukenttä on sekava. Perhetyön palvelut toteutuvat kunnissa kirjavasti ja perhetyö, sosiaaliohjaus ja kotipalvelu sekoittuvat palveluina keskenään. LAPE-hankkeen aikana syksyllä 2018 kokoontui valtakunnallinen perhetyön porrasteisuus -työryhmä, jonka tavoitteena oli tehdä ehdotus perhetyön rakenteiksi ja porrasteisuudeksi.

Pohjois-Savossa perhetyön tilanne näyttää samanlaiselta kuin valtakunnallisesti. Maakunnassa tulee yhtenäistää palvelusisältöjä valtakunnallisen suosituksen mukaiseksi.

Kuva 19. Perhetyön porrasteisuus

Ehkäisevä perhetyö

Ehkäisevä perhetyö on tarkoitettu kaikille perhetyötä tarvitseville lapsiperheille tilapäiseen palveluntarpeeseen n. 0-3 kk. Ehkäisevän perhetyön saaminen ei edellytä välillistä asiakasohjausta, vaan asiakas voi itse ottaa yhteyttä suoraan perhetyöntekijään, palveluohjaajaan tai perhetyön esimieheen. Perhetyö alkaa heti ja tilannearvio voi täydentyä työskentelyn aikana.

SHL perhetyö

Sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyössä tuen tarve on pidempiaikaisempi kuin ehkäisevän perhetyön tilapäisessä palvelussa. Asiakkaana on myös muita kuin erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Kaikissa asiakasprosesseissa ei siis tarvita sosiaalityöntekijää. Sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä voi olla myös jälkihuollon perhetyö. Perhetyö on joustavaa ja sitä tarjotaan perheen tarpeen mukaan, myös eri vuorokaudenaikoina. Työ voi sisältää intensiivisiä työjaksoja ja kriisityötä lapsiperheisiin.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyössä asiakasprosessin vastuu on sosiaalityöntekijällä vain silloin, kun kyseessä on erityistä tukea tarvitseva lapsi. Perhetyöntekijä tai muu soveltuva viranhaltija voi tehdä päätöksen. Perhetyöstä tehdään 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi.

Tehostettu perhetyö

Tehostetussa perhetyössä lapsella on tuen tarpeena suojelun tarve. Työ on muutokseen tähtäävää, kannattelevaa, korjaavaa ja kuntouttavaa. Tehostettu perhetyön tavoitteet, suunnitelmat ja arvioinnit ovat kiinteä osa lastensuojelun sosiaalityötä. Päätöksentekovastuu on sosiaalityöntekijällä.

Perhetyön tulevaisuus

Perhetyön porrasteisuus -työryhmä on ehdottanut toimenpiteitä, joiden avulla perhetyön koulutukseen, palveluihin ja käsitteisiin liittyviä epäselvyyksiä voidaan ratkaista.

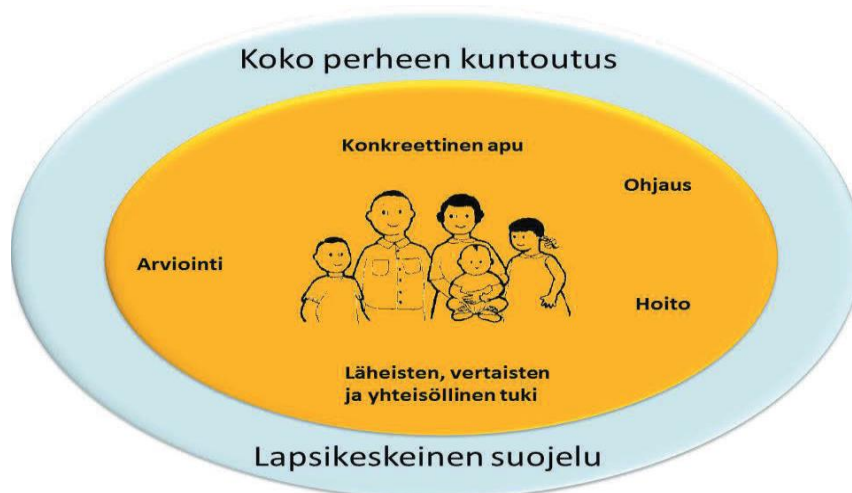
Työryhmän ratkaisuehdotukset

- Olemassa olevissa koulutusohjelmissa tulisi vahvistaa perhetyön osuutta
- Jatkossa perhetyöntekijä toimii perhetyöntekijä – nimikkeellä ja muista vastaavanlaisista nimikkeistä luovuttaisiin.
- Koska perhetyö edellyttää itsenäistä harkintaa ja päätöksentekoa, suositeltavaa olisi vähintään soveltuva amk-tasoinen tutkinto
- Kotipalvelun ja perhetyön työnjako ja tehtävät tulisi erottaa selkeästi toisistaan
- Kotipalvelun tulee olla konkreettista arjen apua ja myös puolesta tekemistä
- Perhetyö ja sosiaaliohjaus on syytä erottaa käsitteinä selkeästi toisistaan
- Perhetyöstä ei käytetä termiä sosiaaliohjaus, koska sosiaaliohjaus on yksi perhetyön sisältöelementeistä

Kuva 20. Perhetyön porrasteisuus -työryhmän ehdotukset

5 PERHETYÖN JA PERHEKUNTOUTUKSEN SISÄLTÖELEMENTIT

Perhetyön ja perhekuntoutuksen sisältöelementteihin on nostettu tutkimukseen perustuvat osa-alueet, joista lapsen ja perheen auttaminen koostuu. Sisältöelementit ovat ohjaus, konkreettinen apu, arviointi, hoito ja läheisten ja vertaisten tuki. Näiden lisäksi koko työskentely pohjautuu kuntoutuksen ja suojelun elementteihin.

Kuva 21. Perhetyön sisältöelementit (Alatalo ym. 2017)

Seuraaville kuville on koostettu Pohjois-Savon yhteiskehittämisspäivän työryhmätyöskentelyn tulokset siitä, miten sisältöelementit näkyvät käytännön työskentelyn tasolla eri perhetyön muodoissa.

OHJAUS JA KONKREETTINEN APU Miten sisältöelementti näkyy käytännön asioina perhetyön eri muodoissa?			
Sosiaalihuoltolain perhetyö	Tehostettu perhetyö	Perhekuntoutus (avo- ja laitos)	Sijaishuollon perhetyö
Konkreettinen apu on toiminnallisuutta, jossa työskennellään yhdessä perheen arkisissa tilanteissa. Ohjaus on perheen arjen sanoittamista ja mallintamista			
Yhdessä tekemistä, pyykkiä, tiskejä, ulkoilua, vaatehuoltoa jne. Perhe tunnistaa tuen tarpeen ja ohjaus pystytään omaksumaan. Palveluohjausta. Kriiseissä hetkellisesti auttamista. Perheen kannattelua ja tsemppaamista. Perheen tuen tarpeen arviointityötä.	Asiat jo solmussa. Ongelmat syvemmällä, jopa sukupolvien yli siirtyviä mm. päihteet ja väkivalta. Asiakas ei välttämättä tunnista tuen tarvetta. Käyntien ja huolen määrä lisääntyy. Arjen pilkkomista pienempiä osiin, sanoittamista ja mallintamista. Pakotteet, velvoitteet, lapsen etu ja lastensuojelulaki. Työparitoiminta.	Mallintaminen korostuu. Tarvitaan seuranta ja ohjausta tiiviimmin. Arjen rytmittäminen ja pilkkominen. Tarvitaan konkreettisia tavoitteita. Hankitaan työkaluja perheelle arkeen, toimintamallien opettaminen. Vertaistukiryhmät.	Vanhempien tukeminen huostaanotto-prosessissa. Vanhempien ohjaus kotilomien sujumiseen. Vanhempien tukemista asioiden hoitoon. Tukea kotiutumisen yhteydessä. Tiedon siirtämistä kunnan ja laitoksen työntekijöiden kanssa. Vertaistukiryhmät.
Lapsen äänen esiin tuominen korostuu ja lapsen turvallisuutta lisätään työskentelyllä. Voimavarat perheellä vähenee, yhdessä havaintojen tekeminen lisääntyy ja moniammatillisuus korostuu.			
Työskentelyssä tärkeää: Perheen vahvuuksien esille tuominen, vanhempien kuuleminen, vanhemmuuden sekä perheen vuorovaikutuksen tukeminen. Avoimuus eri perhetyön muotojen tavoitteista ja merkityksestä.			

Kuva 22. Työpajakooste 19.9.2018, ohjaus ja konkreettinen apu perhetyön eri muodoissa

ARVIOINTI

(Miten tämä sisältöelementti näkyy käytännön asioina perhetyön eri muodoissa?)

SHL-perhetyö	LS, Tehostettu perhetyö	LS, Perhekuntoutus (avo- ja laitos)	LS, Sijaishuollon perhetyö
Konkreettiset tavoitteet. Perhe itse pystyy määrittelemään tavoitteita.	Tavoitteet enemmän sosiaalityöntekijältä. Fokus lapsen suojelussa. Huolet on tuotava esiin suoraan. Perheen tulee tietää jos huolet ovat niin suuret, että arvioidaan sitä voiko lapsi asua kotona. Arvioidaan riskejä ja lapsen turvallisuutta. Parityön hyödyntäminen.	Arviointi on ympärivuorokautista. Moniammatillinen/tiimien arviointi.	Konkreettiset tavoitteet sosiaalityöntekijältä.

KAIKILLE MUODOILLE YHTEISIÄ ASIOITA

- Arviointi on kokonaisvaltaista ja avointa.
- Asiakas tietää miksi on palveluiden piirissä ja mitä arvioidaan.
- Tehdään yksi yhteinen suunnitelma ja asetetaan konkreettiset tavoitteet. Tavoitteet sellaisia, että ne ovat mitattavissa.
- Arviointia toteutetaan yhteisen viitekehyksen avulla. Lapsi ja lapsen arki on keskiössä.
- Jo olemassa olevan tiedon hyödyntäminen arvioinnissa. Myös huomiotava se, miten tieto elää ja perheen tilanne on voinut muuttua.
- Arvioidaan myös positiivisia asioita, sitä mikä toimii ja mikä on lapsen ja perheen vahvuus. Ei vain negatiivisia asioita.
- Perhe mukaan arviointiin ja tavoitteiden asetteluun.
- Ääneen ihmettelyä.
- Sen määrittelyä ja auki puhumista kuinka suuri huoli ja millainen huoli on perheellä itsellä, lapsella, viranomaisilla..

Kuva 23. Työpajakooste 19.9.2018, arviointi perhetyön eri muodoissa

HOITO/

hoiva, huolenpito, ratkaisukeskeisyys, valmennus, ohjaus

(Miten tämä sisältöelementti näkyy käytännön asioina perhetyön eri muodoissa?)

Varhainen tuki/ ennaltaehkäisevä perhetyö	SHL-perhetyö	LS, Tehostettu perhetyö	LS, Perhekuntoutus (avo- ja laitos)	LS, Sijaishuollon perhetyö
Neuvolatyö, päivähoito, vauvaperhetyö, kotipalvelu	Tilapäistä Samat työntekijät ----- Yhteisöllistä ----- Arjessa, esim. <u>vanhemmuu</u> Hyvinvointia edistävää ja li	Tiivistä ----- # Yhteisöhoito ----- dessa ----- säävää -----	Ihan terapiaa... Yksilöllistä (jossa osa myös DG-taso, esim. <u>tunnesäätö</u> - Häiriötekijöitä poistavaa ja	yhteistä) ----- ly, käyttäytymisterapia korjaavaa -----

KAIKILLE MUODOILLE YHTEISIÄ ASIOITA

Kuntouttavalla työotteella työskentely
Vuorovaikutuksen tukeminen
Toimintasäännöt hoidon ja huolenpidon välineenä
Varhaisessa vaiheessa, perustana monitoimijainen tarpeen arviointi
Tarpeen ja tavoitteen mukaan, ei varmuuden varalta hoitoa/ perhetyötä!
Oman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen > työpari eri sektoreilta < palveluohjauksellinen työote
Resurssit jakoon – ei eriyttämistä omine perheohjaajine SI-SO-TE
Vanhempien kautta eväitä”. Huomiotava, onko heillä itsellään hoidon tarvetta / tarvittavia eväitä omassa repussa (välilliset ja välittömät vaikutukset)
Henkinen tuki – esim. vanhempien kanssa kahvittelu
Kysyminen - Mitä perheelle / perheenjäsenelle kuuluu? > kiinnostusta, välittämistä

Lainsäädäntö ym. muut reunaehdot ovat erottava tekijä.
Termien ja käsitteiden auki kirjoittaminen / selkiyttäminen on tärkeää yhteisen ymmärryksen mahdollistumiseksi.
PERHEET EIVÄT ASU PALIKOISSA – TAPAHTUU LIIKEHDINTÄÄ PALVELUJEN VÄLILLÄ JA PALVELUSTA TOISEEN – SUJUVAT SIIRROT SEKÄ TOIMIVAT PALVELUT HEILLE TÄRKEINTÄ!

Kuva 24. Työpajakooste 19.9.2018, hoito perhetyön eri muodoissa

LÄHEISTEN, VERTAISTEN JA YHTEISÖLLINEN TUKI

(Miten tämä sisältöelementti näkyy käytännön asioina perhetyön eri muodoissa?)

SHL-perhetyö	LS, Tehostettu perhetyö	LS, Perhekuntoutus (avo- ja laitos)	LS, Sijaishuollon perhetyö
Työn lähtökohtana läheisverkoston kartoittaminen (sukupuusi, lapsen piirtämä verkosto, verkostokartta, aikajana) Vahvistetaan tarvittaessa läheisten tukea perheelle (esim. isovanhemmat, isien asema)	Verkosto ja ihmissuhteet jo kartoitettu: niihin paneutuminen. Hoidollisuus saattaa korostua. Ylisukupolvisuuden kysymykset – tärkeää pohtia, vaikuttavatko päivittäin perheen elämään Vanhemman hoidollinen suhde saattaa korostua Perheterapeutin tuki ja konsultointi Kriisityön tarpeen arviointi ja lapsen tuen tarpeen arviointi		Samat menetelmät läheisverkoston kartoittamiseen Läheisten ihmissuhteiden ylläpitäminen vaatii ammattilaisen tukea. Vertaistukiryhmät, kuten Voikukia-toiminta

KAIKILLE MUODOILLE YHTEISIÄ ASIOITA

Kun verkosto on mukana, voidaan samalla kartoittaa, onko asiakkaalla tai läheisillä ammatillisen tuen tarvetta

Läheisten ja vertaisten tuki vaatii ammattilaiselta herkkyyttä: jaksaako läheinen ja onko vertaistuki voimaannuttavaa?

Usein asiakas tarvitsee toistuvasti rohkaisua lähteä mukaan toimintaan.

Voidaanko vertaistukitoiminnalla tavoittaa samassa tilanteessa olevia perheitä ja siten "säästää" perhetyön resurssia, kun perhe saa tukea vertaisilta?

PERHE TUO ITSE LÄHEISET MUKAAN TYÖSKENTELYYN, JOSKUS TYÖNTEKIJÄN KANNUSTAMANA VERTAISTUKI VOI OLLA KAIKISSA TILANTEISSA PERHEELLE TÄRKEÄ

Erilaisia läheis-, vertais- ja yhteisötoimintoja:

Avoimet päiväkodit

Taideneuvola

Perheentalot

Ryhmäneuvola-perhetyö

Vanhempainkoulu

Vanhemmuustaidot-ryhmät

Perhevalmennus

Facebook-ryhmät

Erilaiset internetryhmät

Erityislusten ryhmät-

(Eisveikeet, Wamdy Varkaudessa,

Ylä-Savossa oma yhdistys)

YVPL-toiminta, eronneiden vertaisryhmät

Isä ja poika-ryhmät

Nuoret äidit ja vertaistuki

Peliriippuvuus-ryhmät

Isovanhempien ryhmät sai kannatusta

Vauvajengi-toiminta

(asiakkuudessa oleville),

Voimaa vanhemmuuteen-leiri

Ensikotiyhdistyksen ryhmät:

Baby Blues, Amalia-toiminta

jne.

Kuva 25. Työpajakooste 19.9.2018, läheisten, vertaisten ja yhteisöllinen tuki perhetyön eri muodoissa

6 LASTENSUOJELUN MONITOIMIJAISEN PERHETYÖN JA SOSIAALITYÖN PROSESSIKUVAUS

Seuraavalle kuvalle on nostettu asiat, vaiheet ja työskentelytavat, joista monitoimijaisen yhteistyön ja arvioinnin prosessi koostuu lastensuojelun perhetyössä ja sosiaalityössä. Keskeistä on tunnistaa kaikki tahot ja toimijat, jotka ovat tekemisissä lapsen ja perheen kanssa ja kutsua yhteiseen työskentelyyn ne, jotka perhe ja työntekijä yhdessä määrittelevät vastuutiimiin kuuluviksi.

Kuva 26. Monitoimijaisen yhteistyön ja arvioinnin prosessi lastensuojelun avohuollossa

7 LOPUKSI

Perhetyön ja perhekuntoutuksen yhteiskehittämisprosessi on ensimmäistä kertaa koonnut lastensuojelun perhetyön toimijoita ja yhteistyökumppaneita laajemmin yhteisen pöydän ääreen ympäri maakuntaa. Toivomme, että työkirja toimii apuna ja muistutuksena yhteisen pohdinnan ja monitoimijaisen työskentelyn tärkeydestä. On tärkeää nähdä lasten ja perheiden tilanteet kokonaisuutena ja kokemusasiantuntijamme sanoin ”olla ihmisenä ihmiselle”. Kun kohtaaminen ja asenne ovat kohdillaan, niin työskentely muokkautuu luontevasti positiivista muutosta edistäväksi.

Työ jatkuu maakunnallisissa perhetyön kehittäjäverkoston tapaamisissa, joista ensimmäinen on sovittu keväälle 2019. Koollekutsujana toimii Siilinjärven kunta.

LÄHTEET

Alatalo, Marjo & Lappi, Kari & Petrelius, Päivi 2017. Lapsikeskeinen suojelu ja perheen toimijuuden tukeminen lastensuojelun perhetyössä ja perhekuntoutuksessa. Kohti monitoimijaista, yhteistä perhetyötä. THL- työpäperi 21/2017. Saatavilla: <http://www.julkari.fi/handle/10024/134616>

Korhonen, Satu 2018. Monitoimijaisen perhetyön mallin kehittäminen. Savonia AMK. Opinnäytetyö - ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Saatavilla: <http://www.theseus.fi/handle/10024/157092>

Perhetyön porrasteisuus -työryhmän esitys valtakunnallisilla lastensuojelun avohuollon yhteiskehittämispäivillä 22.11.2018. Materiaalit ja puheenvuoro saatavilla: <http://videonet.fi/web/thl/2018-avohuolto/>

Petrelius, Päivi 2017. Lapsen hyvinvoinnin malli työskentelyn lähtökohtana -puheenvuoro Pohjois-Savon perhetyön ja perhekuntoutuksen yhteiskehittämispäivässä 13.12.2017. Saatavilla: https://www.lapepohjoissavo.fi/media/lastensuojelu/yhteiskehittamisaiva13122018final_pdf.pdf